

Pažyma
dėl suinteresuotų institucijų pateiktų pastabų ir pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos
energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 8, 13, 17, 19¹ ir 28¹ straipsnių pakeitimo
įstatymo projekto (toliau – Projektas) derinimo

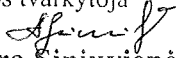
Eil. Nr.	Pastaba, pasiūlymas	Pastabų ir pasiūlymų vertinimas, argumentai
1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018-12-04 išvada Nr. NV-3257		
1.	<p>Atkreipiame dėmesį, kad projekte visiškai nėra pateikta jokios informacijos (pvz., šiuo metu biržoje sudarytų ir dvišalių tiesioginių sandorių kainų palyginimas ir pan.) apie tai, kuria kryptimi, priėmus siūlomus pakeitimus, galėtų formuotis (didėti ar mažėti) vidutinė energijos išteklių biržos kaina; taip pat kodėl nėra siūloma spręsti iškilusią problemą kitu būdu – apskaičiuojant kainą įvertinti dvišalius sandorius, sudarytus ne per energijos išteklių biržą (nes tai aiškinamajame rašte nurodoma kaip egzistuojanti problema).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Aiškinamasis raštas papildytas prognoze, kad Projekto įtaka esamoms vidutinėms biokuro kainoms bus minimali, tačiau Energijos išteklių rinkos įstatyme įtvirtinus siūlomą modelį bus formuojama reali vidutinė biokuro biržos kaina, kuri užtikrins ne tik pagrįstą šilumos kainą, kuri padengs šilumos gamybos sąnaudas, bet ir gaminamos ar superkamos šilumos didžiausią leistiną viršutinę šilumos kainos ribą, kuri neleis šilumos vartotojams permokėti už jiems tiekiamą šilumos energiją. Aiškinamajame rašte yra nurodyta, kad šilumos tiekėjai ir reguliuojami nepriklausomi šilumos gamintojai, kuriems privalu teikti pirmenybę energijos išteklių biržai, 2017 m. nupirko 402 tūkst. tne biokuro, t. y. apie 96 proc. viso jiems reikalingo biokuro kiekio. Likusi dalis (4 proc.) buvo nupirkti tiesioginiais dvišaliais sandoriais, kurie galėjo būti sudaryti tik tada, jeigu jais perkamo biokuro kaina yra pigesnė nei vidutinės biokuro biržos kaina. Atitinkamai, lyginant reguliuojamų energijos išteklių rinkos dalyvių tiesiogiai ir energijos išteklių biržoje sudarytus sandorius, gauti rezultatai neatspindės tikrosios padėties, ypač atsižvelgiant į 2018 m. vasario 28 d. priimtą nutarimą Nr. O3E-54 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2010 m. spalio 4 d. nutarimo Nr. O3-202 „Dėl Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Aprašas), įsigaliojusį nuo 2018 m. gruodžio 1 d. Tuo tarpu nereguliuojamų nepriklausomų šilumos gamintojų tiesiogiai sudaromais dvišaliais sandoriais sutarta biokuro kaina yra konfidenciali ir energijos išteklių rinkoje neskelbiama.</p> <p>Pakartotinai atkreipiame dėmesį, kad 2018 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo naujasis</p>

		<p>Aprašo reglamentavimas, pagal kurį palyginamųjų sąnaudų apskaičiavimo metodika keičiama į nuo šilumos tiekėjo įrenginių sąnaudų nepriklausančią metodiką. Pagal šią metodiką palyginamųjų sąnaudų apskaičiavimui didelę reikšmę turi vidutinė energijos išteklių biržoje įsigyto atitinkamos rūšies biokuro kaina, kurios apskaičiavimui pagal dabar galiojančius teisės aktus neturi įtakos dvišaliai sandoriai, sudaryti ne per energijos išteklių biržą. Todėl pakeitus tvarką, kuri nustatė palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų apskaičiavimą ir riboją nepriklausomų šilumos gamintojų šilumos supirkimo kainas, ir dėl to išaugus vidutinės energijos išteklių biržos kainos svarbai, būtina užtikrinti, kad pagal naująją tvarką vidutinės energijos išteklių biržos kainos formavimo pareiga tektų visiems energijos išteklių rinkos dalyviams.</p> <p>Pasiūlymas, apskaičiuojant kainą įvertinti dvišalius sandorius, tik retrospektyviai konstatuotų, kokia kaina buvo sudaryti biokuro sandoriai, ir neturėtų įtakos palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų formavimui pagal rinkoje esamas sąlygas, t. y., jeigu rinkos dalyviai, esant vidiniams susitarimams, siekia pasipelnėti ir sudaro dvišalius sandorius didesne nei rinkos verte, šie sandoriai vis vien yra traukiami į palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų skaičiavimus ir šias sąnaudas padidina, todėl pateiktas pasiūlymas neužtikrina realios vidutinės biokuro kainos formavimo.</p>
2.	<p>- siūlome 1 dalį formuluoti „<...> įsigydami elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti reikalingą biokurą privalo teikti pirmenybę energijos išteklių biržai“, nes dabartinis siūlymas įrašyti „visą ... kiekį“ yra tiek perteklinis, tiek nedera su šio straipsnio 2 dalimi, kurioje numatyta, kad tam tikrais atvejais tam tikrą kiekį biokuro galima įsigyti ir ne biržoje;</p> <p>- atkreipiame dėmesį, kad 19¹ str. 2 d. visi šie, 1 dalyje nurodyti, subjektai yra įvardijami kaip „energetikos įmonės“. Todėl siūlome apsvarstyti, ar ir 1 dalyje nebūtų galima apibendrintai rašyti „energetikos įmonės“, jei tai neišplėstų ar nesusiaurintų subjektų, kuriems ketinama taikyti galiojančio įstatymo ir siūlomų pakeitimų nuostatas, skaičiaus;</p> <p>- pakeitus 1 dalį joje liktų tik vienintelis įpareigojimas perkant biokurą teikti pirmenybę</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>- Ankstesnėje Įstatymo projekto versijoje buvo pateikta formuluotė pagal pastaboje pateiktą pasiūlymą. Tačiau energijos išteklių rinkos dalyviai atkreipė dėmesį, kad, siekiant išvengti ginčų, tikslinga straipsnį dėstyti vartojant formuluotę „visą <...> kiekį“.</p> <p>- 19¹ str. 1 dalyje vartojant formuluotę „energetikos įmonės“ būtų išplėstas subjektų ratas, kuriems taikomas reguliavimas, pvz., energetikos įmonės, kurios pačios sunaudoja pasigaminatą energiją.</p>

	<p>biržai, todėl rekomenduotina tikslinti šio straipsnio 2 dalį, kurioje kalbama apie 1 dalyje išdėstytus reikalavimus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - atsižvelgus į pirmiau pateiktą pastabą ši straipsnį, laikantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, reikėtų dėstyti nauja redakcija. 	
3.	<p>Siūlome tikslinti Projekto 4 straipsnį, kuriuo siūloma pakeisti Įstatymo 28¹ str. 4 d. ir numatyti, kad tiek galiojančiame įstatyme nurodyti subjektai, tiek visi šilumos aukciono dalyviai už pažeidimus atsako kaip už reguliuojamosios energetikos veiklos pažeidimą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projekto aiškinamajame rašte visiškai nėra atskleisti šio pakeitimo tikslai ir pasekmės; - abejojame, kad galima taikyti tokias pačias sankcijas subjektams, kurie vykdo reguliuojamą energetinę veiklą (t.y. kuriai taikomos valstybės reguliuojamos kainos), ir subjektus, kurie tokios veiklos nevykdo ir kurių kainų valstybė nereguliuoja (žr. Energetikos ministerijos paaiškinimus dėl motyvų, kuriais nebuvo atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabą dėl galiojančio Įstatymo 28 str. 7 d. keitimo). Kitaip tariant, sankcijų dydžio ir taikymo tvarkos požiūriu negalima sulyginti reguliuojamos ir nereguliuojamos veiklos. Net jeigu būtų tikslinga, atsižvelgiant į veiklai keliamus reikalavimus ir daromų pažeidimų pobūdį, panašumus bei jo pasekmes, tokias pat poveikio priemones taikyti ir nereguliuojamai veiklai, šios dalies formuluotė turėtų būti keičiama ir tikslinama. 	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintas aiškinamasis raštas.</p> <p>Projekto 5 straipsnis išdėstyta taip:</p> <p>„5. Nereguliuojamiesiems nepriklausomiems šilumos gamintojams už vykdytų energijos išteklių elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti įsigijimo tvarkos pažeidimus Komisija skiria piniginę baudą iki 10 procentų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais iš veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas. Baudos skyrimo klausimas svarstomas ir sprendimas dėl baudos skyrimo, jos dydžio ir diferencijavimo priimamas ir vykdomas mutatis mutandis vadovaujantis Energetikos įstatymo nuostatomis.“</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad šilumos tiekėjams ir reguliuojamiesiems nepriklausomiems šilumos gamintojams yra numatytos ne tik Komisijos piniginės sankcijos už prievolės teikti pirmenybę energijos išteklių biržai nesilaikymą, bet ir sąnaudų, viršijančių vidutinę biokuro biržos kainą, neįtraukimas į šilumos kainas, t. y. skirtingai negu nereguliuojamiesiems nepriklausomiems šilumos gamintojams, jiems taikomos sankcijos, tiesiogiai susijusios su valstybės reguliuojamomis kainomis.</p>
4.	<p>Siūlome tikslinti Projekto 5 straipsnio 2 dalį atsižvelgiant į šiuos pastebėjimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - išsireiškimas „užregistruoti pagal šio įstatymo reikalavimus dvišaliai susitarimai“ yra netikslus, nes įstatymas nenumato jokių registravimo reikalavimų; - manome, kad vieno privataus subjekto atlikta ar neatlikta kitų privačių subjektų susitarimų „registracija“ negali sukelti tokių teisinių pasekmių, kad sandoris nebegaliotų; - atsižvelgiant į tai, kad operatoriui atsirastų pareiga „registruoti“ susitarimus tik įsigaliojus įstatymui, t.y. 2019 m. gegužės 1 d., jis turės visus aktualius susitarimus suregistruoti per 1 mėnesį (iki 2019 m. birželio 1 d.); prašome įsivertinti, ar tai yra pakankamas laikotarpis, 	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Projekto 6 straipsnio 2 dalis išdėstyta taip:</p> <p>„2. Šilumos aukciono dalyvių, kuriems Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies ir 19¹ straipsnio nuostatos iki šio įstatymo įsigaliojimo nebuvo taikomos, neteikiant pirmenybės energijos išteklių biržai tiesiogiai sudaryti dvišaliai susitarimai, įskaitant visus galimus jų pratėsimus, galioja ne ilgiau kaip iki 2020 m. gegužės 1 d.“</p> <p>Įstatymo projektu nenumatoma tikrinti iki įstatymo įsigaliojimo nereguliuojamų nepriklausomų šilumos gamintojų sudarytų sutarčių atitikties Įstatymo normoms, tik numatoma, kad toks susitarimas galios ne</p>

	<p>taip pat tai, kaip jis gaus informaciją apie visus šiuos susitarimus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - prašome įsivertinti, ar tikrai galėjo būti energijos išteklių rinkos dalyvių, kuriems buvo neprivaloma nei viena Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo nuostata, ir, prireikus, sukonkretinti, apie kokias neprivalomas (netaikytas) nuostatas norima pasakyti; - neaišku, kas ir kaip patikrins, ar iki Projekto įsigaliojimo tiesiogiai sudaryti dvišaliai susitarimai buvo sudaryti „neteikiant pirmenybės energijos išteklių biržai“. 	ilgiau kaip vienus metus nuo Įstatymo projekto įsigaliojimo.
5.	<p>Aiškinamajame rašte 8 punkte nurodytus teisės aktus reikėtų perkelti į aiškinamojo rašto 11 punktą, nes nurodytieji teisės aktai bus skirti įgyvendinti projekto nuostatas.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Naujų teisės aktų priimti nenumatoma, o tik peržiūrėti ir pakeisti esamus.</p>

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2018-12-17

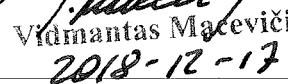
Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vyriausioji specialistė

Daiva Brazdžiuvienė
2018-12-17

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2018-12-17

Energetikos viceministras

Vidmantas Macevičius
2018-12-17